

БАНКУУДЫН ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

(2023 оны II улирлын түүвэр судалгааны тайлан)

Судалгааны товч үр дүн

Банкуудаас 2023 оны 7 дугаар сарын 21-25-ны өдрийн хооронд санал асуулга хэлбэрээр өнгөрсөн болон ирэх 3 сарын хугацааны зээлийн шалгуур, нөхцөл, эрэлт, нийлүүлэлтийн талаарх мэдээллийг цуглуулан нэгтгэж, тайлан боловсруулав. Үр дүнг товч танилцуулбал:

Зээлийн шалгуур

- Өнгөрсөн 3 сарын хугацаанд том банкууд зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулсан бол жижиг болон дунд банкууд зээлийн шалгууртаа өөрчлөлт оруулаагүй байна.
- Ирэх 3 сарын хугацаанд банкууд зээлийн шалгуураа хэвээр нь хадгалах хандлагатай байна.

Зээлийн нөхцөл

- Өнгөрсөн 3 сарын хугацаанд том банкууд аж ахуйн нэгжийн зээлийн нөхцөлдөө өөрчлөлт оруулаагүй бол иргэдийн зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг сулруулжээ. Харин дунд болон жижиг банкууд зээлийн нөхцөлдөө өөрчлөлт оруулаагүй байна.
- Ирэх 3 сарын хугацаанд том банкууд ААН-ийн, дунд банкууд иргэдийн зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг чангаруулах хүлээлттэй байна.

Зээлийн эрэлт

- Өнгөрсөн 3 сарын хугацаанд том болон дунд банкуудын зээлийн эрэлт бага зэрэг нэмэгджээ. Харин жижиг банкуудын зээлийн эрэлтэд өөрчлөлт ороогүй байна.
- Ирэх 3 сард том болон дунд банкууд зээлийн эрэлт бага зэрэг нэмэгдэнэ гэсэн хүлээлттэй байгаа бол жижиг банкууд зээлийн эрэлт өөрчлөгдөхгүй гэж үзэж байна.

Зээлийн нийлүүлэлт

- Ирэх 3 сард том болон дунд банкууд зээлийн нийлүүлэлтээ бага зэрэг нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна. Харин жижиг банкууд зээлийн нийлүүлэлтээ хэвээр хадгалах хандлагатай байна.

Хүснэгт 1.1 Судалгааны нэгдсэн үр дүн

Банкууд / Зээлийн төлөв	Зээлийн шалгуур		Зээлийн нөхцөл		Зээлийн эрэлт		Зээлийн нийлүүлэлт	
	ААН	Иргэд	ААН	Иргэд	ААН	Иргэд	ААН	Иргэд
Өнгөрсөн 3 сарын хугацаанд								
Том	↓	↓	0	↓	↑	↑		
Дунд	0	0	0	0	↑	↑		
Жижиг	0	0	0	0	0	0		
Ирэх 3 сарын хугацаанд								
Том	0	0	↑	0	↑	↑	↑	↑
Дунд	0	0	0	↑	↑	↑	0	↑
Жижиг	0	0	0	0	0	0	0	0

Тэмдэглэл: ↑ бага зэрэг чангарах/нэмэгдэх; ↑↑ нэлээд чангарах/нэмэгдэх; 0 өөрчлөгдөөгүй; ↓ бага зэрэг сулрах/буурах; ↓↓ нэлээд сулрах/буурах

Судалгааны зорилго

Энэхүү судалгааны зорилго нь банкуудаас олгож буй зээлийн шалгуур, нөхцөл, эрэлт болон нийлүүлэлт, тэдгээрийн цаашдын төлөвийг тодорхойлоход оршино.

Судалгааны хамрах хүрээ

Банкны зээлийн төлөвийн судалгаанд нийт 12 банкыг хамруулсан бөгөөд тухайн банкны зээлийн үйл ажиллагаа хариуцсан шийдвэр гаргах түвшний удирдах албан тушаалтнуудаас асуулга авсан болно.

Арга зүйн товч тайлбар

Банкны зээлийн төлөвийн судалгаа нь санал асуулга хэлбэрээр зохион байгуулагддаг бөгөөд (i) зээлийн шалгуур, (ii) зээлийн нөхцөл, (iii) зээлийн эрэлт болон (iv) зээлийн нийлүүлэлт гэсэн үндсэн дөрвөн хэсгээс бүрдэнэ. Судалгааны үр дүнг нэгтгэхдээ банкуудын чанарын хариултуудыг нэг утгатайгаар тодорхойлохын тулд тоон утга руу хөрвүүлсэн. Ингэхдээ [-1;+1] хоорондох утгуудад чанарын асуултуудыг Хүснэгт 1.2-т өгөгдсөн байдлаар индексэд хөрвүүлдэг.

Хүснэгт 1.2 Индексийн тооцоолол					
Индексийн утга	-1.0	-0.5	0	0.5	1.0
Зээлийн шалгуур	Нэлээд суларсан/суларна	Бага зэрэг суларсан/суларна	Өөрчлөгдөөгүй	Бага зэрэг чангарсан/чангарна	Нэлээд чангарсан/чангарна
Зээлийн нөхцөл	Нэлээд суларсан/суларна	Бага зэрэг суларсан/суларна	Өөрчлөгдөөгүй	Бага зэрэг чангарсан/чангарна	Нэлээд чангарсан/чангарна
Зээлийн эрэлт	Нэлээд багассан/багасна	Бага зэрэг багассан/багасна	Өөрчлөгдөөгүй	Бага зэрэг нэмэгдсэн/нэмэгдэнэ	Нэлээд нэмэгдсэн/нэмэгдэнэ
Зээлийн нийлүүлэлт	Нэлээд бууруулна	Бага зэрэг бууруулна	Өөрчлөгдөхгүй	Бага зэрэг нэмэгдүүлнэ	Нэлээд нэмэгдүүлнэ

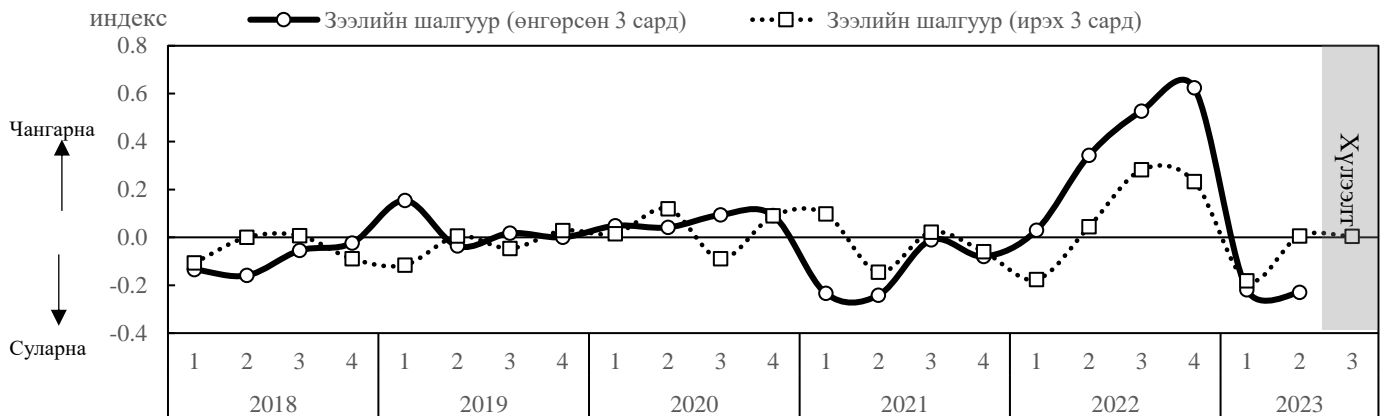
Нийт системийн зээлийн төлөвийг тодорхойлохдоо банк тус бүрийн зээлийн үлдэгдэлд эзлэх хувь хэмжээг тухайн банкны харгалзах индексээр үржүүлэх замаар жигнэсэн дундаж утгыг тооцсон болно. Тухайн хугацаан дахь ерөнхий индексийн утга нь зээлийн шалгуур, нөхцөл, эрэлт, нийлүүлэлтийн талаарх өнгөрсөн 3 сарын байдал болон ирэх 3 сарын төлөвийг илэрхийлнэ.

I. Зээлийн шалгуур

1.1 Аж ахуйн нэгжийн зээлийн шалгуур

- Банкуудын ААН-ийн зээлийн шалгуур 2018 оноос хойш харьцангуй тогтвортой байсан бол 2021 оны I улирлаас эхлэн 4 улирлын турш сулрах мужид байжээ. Харин банкууд 2022 оны I улирлаас эхлэн зээлийн шалгуураа чангаруулж эхэлсэн бол сүүлийн 2 улиралд сулруулаад байна. 2023 оны II улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулсан нь өмнөх улирлын хүлээлтээс доогуур үр дүн гарчээ. Ирэх улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн шалгуураа хэвээр хадгалах төлөвтэй байна (Зураг 1).

Зураг 1. ААН-ийн зээлийн шалгуур ба хүлээлт

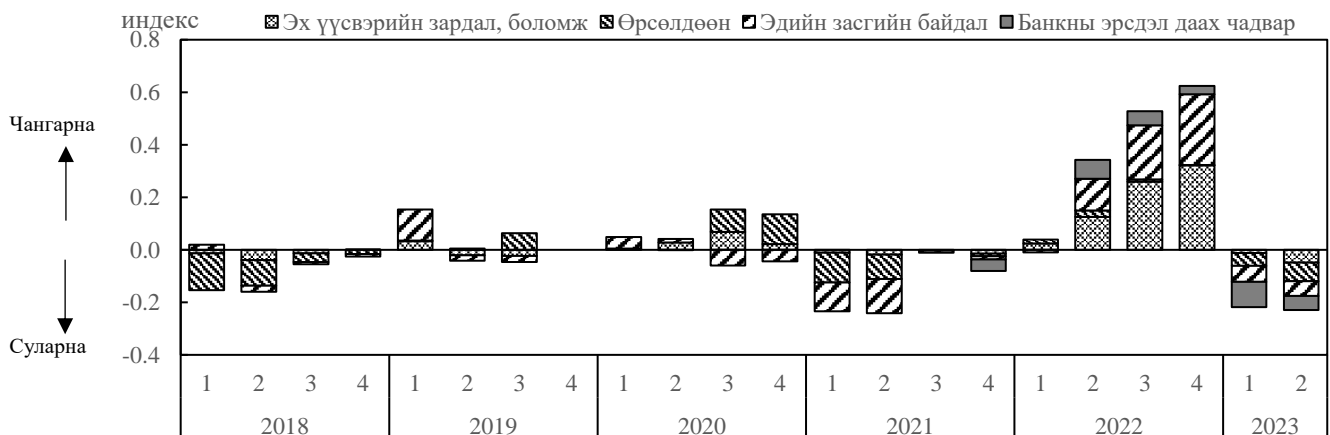
- Банкууд 2023 оны II улиралд ХАА-н салбарт олгох зээлийн шалгуурыг нэлээд сулруулж, боловсруулах үйлдвэр болон худалдаа, үйлчилгээний салбарын зээлийн шалгуурыг бага зэрэг сулруулсан бол уул уурхай болон барилгын салбарын зээлийн шалгууртаа өөрчлөлт оруулаагүй байна. 2023 оны III улиралд бүх салбаруудын зээлийн шалгуураа хэвээр нь хадгалах хандлагатай байна (Хүснэгт 1).

Хүснэгт 1. ААН-ийн зээлийн шалгуур, салбараар

Хугацаа	Нийт зээл	Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай	Боловсруулах үйлдвэр	Барилга	Худалдаа, үйлчилгээ
2023.II улирлын хүлээлт	0	0	0	0	0	-0.10
2023.II улирлын үр дүн	-0.23	-0.62	0	-0.15	0	-0.51
2023.III улирлын хүлээлт	0	0	0	0	0	0

- 2023 оны II улиралд ААН-ийн зээлийн шалгуурт нөлөөлсөн хүчин зүйлсийг авч үзвэл эх үүсвэрийн зардал, боломж, өрсөлдөөн, эдийн засгийн ерөнхий нөхцөл байдал болон банкны эрсдэл даах чадвар зэрэг нь сулруулах чиглэлд нөлөөлжээ (Зураг 2).

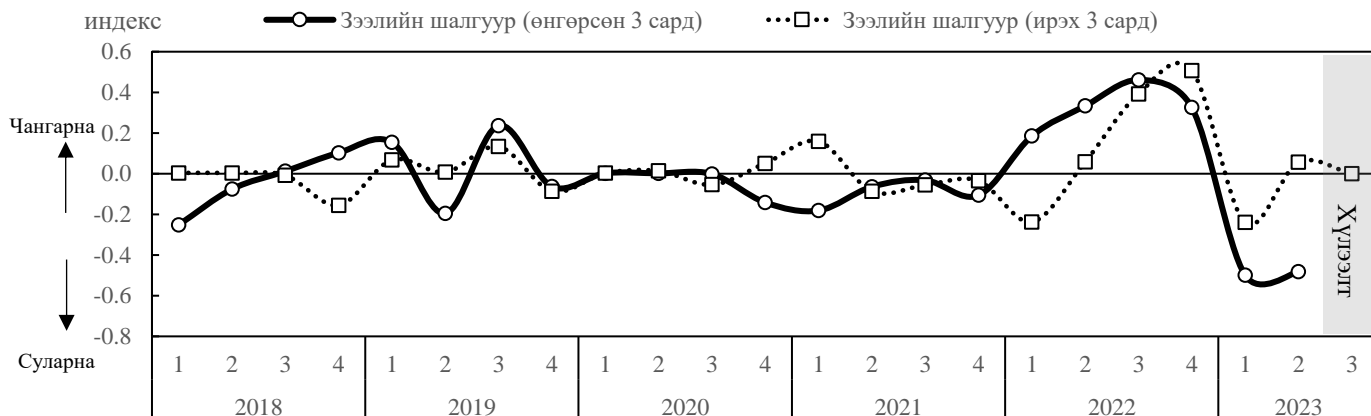
Зураг 2. ААН-ийн зээлийн шалгуурт нөлөөлөгч хүчин зүйлс

1.2 Иргэдийн зээлийн шалгуур

- Банкуудын иргэдийн зээлийн шалгуур 2020 оноос хойш харьцангуй тогтвортой байсан бол 2022 оны I улирлаас эхлэн 4 улирлын турш чангарах мужид байжээ. Харин 2023 оны II улиралд банкууд иргэдийн зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулсан бөгөөд энэ нь өмнөх улирлын хүлээлтээс доогуур гарсан байна. Ирэх улиралд банкууд иргэдийн зээлийн шалгуураа хэвээр нь хадгалах хандлагатай байна (Зураг 3).

Зураг 3. Иргэдийн зээлийн шалгуур ба хүлээлт

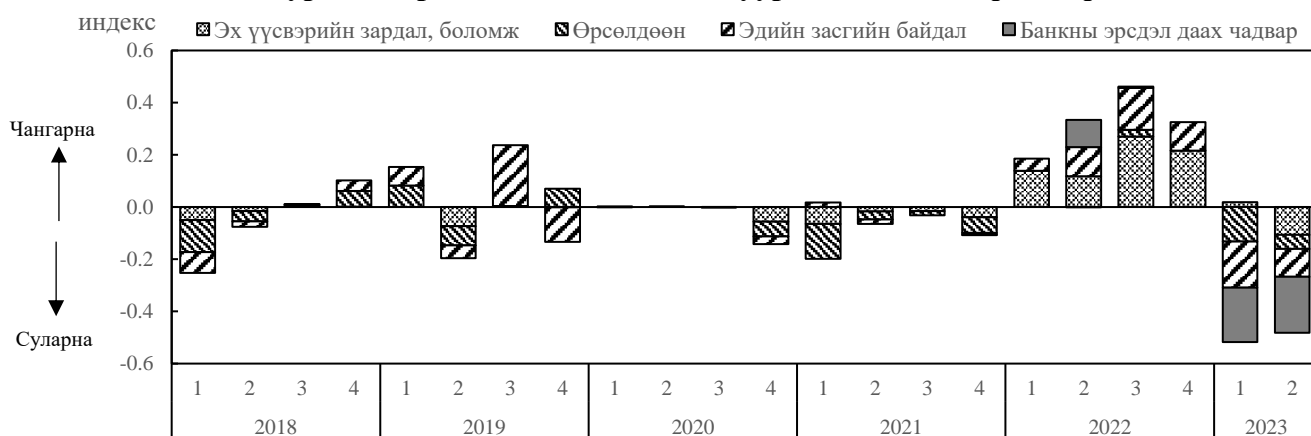
- Банкууд 2023 оны II улиралд цалингийн, бизнесийн, малчны болон автомашины зээлийн шалгуураа нэлээд сулруулж, хэрэглээний зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулсан бол тэтгэврийн зээлийн шалгууртаа өөрчлөлт оруулаагүй байна. Ирэх улиралд хэрэглээний болон автомашины зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулж, бусад төрлийн зээлийн шалгуураа хэвээр хадгалах төлөвтэй байна (Хүснэгт 2).

Хүснэгт 2. Иргэдийн зээлийн шалгуур, зээлийн ангиллаар

Хугацаа	Нийт зээл	Цалингийн зээл	Тэтгэврийн зээл	Хэрэглээний зээл	Бизнесийн зээл	Малчны зээл	Автомашины зээл
2023.II улирлын хүлээлт	0.06	0	0.39	-0.22	0	0	0
2023.II улирлын үр дүн	-0.48	-0.55	0	-0.18	-0.54	-0.51	-0.56
2023.III улирлын хүлээлт	0	0	0	-0.25	0	0	-0.10

- 2023 оны II улиралд иргэдийн зээлийн шалгуурыг сулруулахад нөлөөлсөн хүчин зүйлсийг авч үзвэл эх үүсвэрийн зардал, боломж, эдийн засгийн нөхцөл байдал болон банкны эрсдэл даах чадвар голлон нөлөөлжээ (Зураг 4).

Зураг 4. Иргэдийн зээлийн шалгуурт нөлөөлөгч хүчин зүйлс

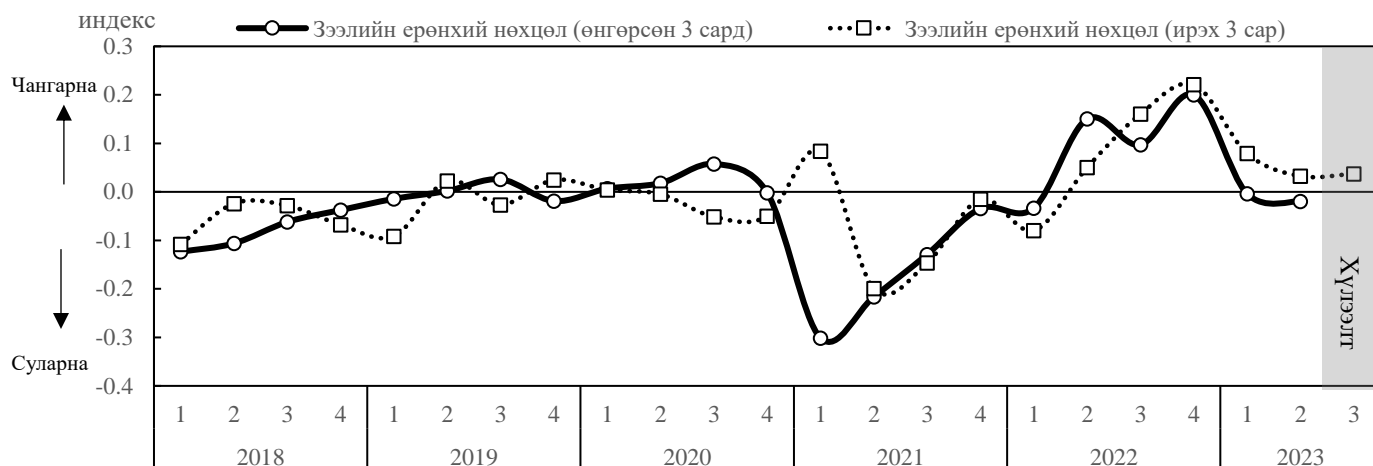

II. Зээлийн нөхцөл

2.1 Аж ахуйн нэгжийн зээлийн нөхцөл

- Банкуудын ААН-ийн зээлийн нөхцөл 2018 оноос хойш харьцангуй тогтвортой байсан бол 2021 оны I улирлаас эхлэн огцом суларч, цаашид 5 улирлын турш сулрах мужид байжээ. Харин 2022 оны II улирлаас эхлэн чангарч эхэлсэн байна. 2023 оны II улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг сулруулсан бол ирэх улиралд бага зэрэг чангаруулах төлөвтэй байна (Зураг 5).

Зураг 5. ААН-ийн зээлийн ерөнхий нөхцөл ба хүлээлт

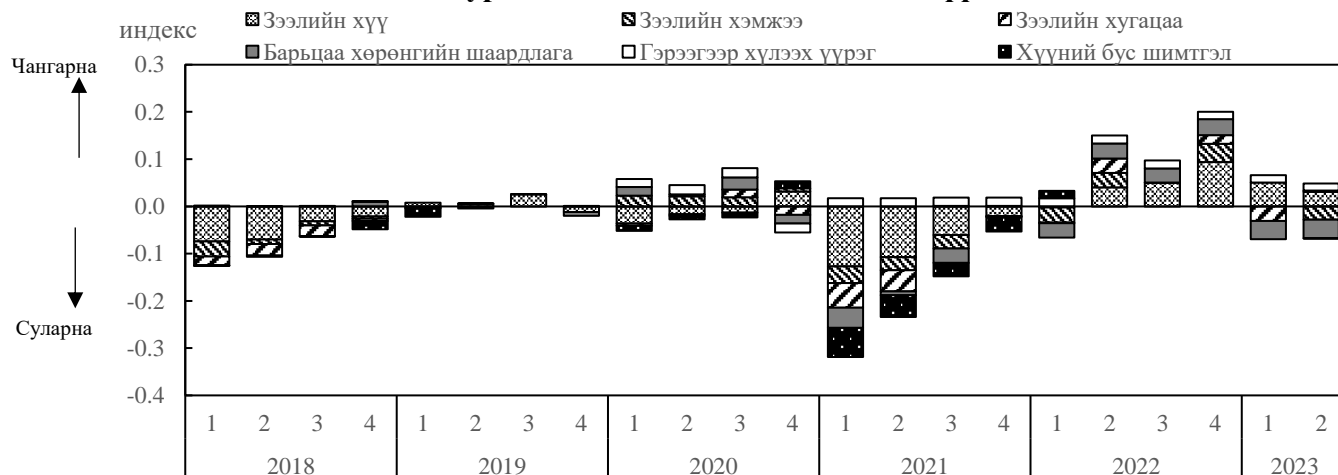
- Банкууд 2023 оны II улиралд ХАА, боловсруулах үйлдвэр болон худалдаа, үйлчилгээний салбарт олгох зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг сулруулсан бол уул уурхай болон барилгын салбарт олгох зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг чангаруулсан байна (Хүснэгт 3).

Хүснэгт 3. ААН-ийн зээлийн ерөнхий нөхцөл, салбараар

Хугацаа	Нийт зээл	Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай	Боловсруулах үйлдвэр	Барилга	Худалдаа, үйлчилгээ
2023.I улирлын үр дүн	0	-0.13	0.08	-0.05	0.04	-0.09
2023.II улирлын үр дүн	-0.02	-0.09	0.07	-0.02	0.04	-0.05

- 2023 оны II улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн хүүг өсгөх болон зээлдэгчийн гэрээгээр хүлээх үүргийг нэмэгдүүлэх зэргээр зээлийн нөхцөлөө чангаруулсан бол зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлэх болон барьцаа хөрөнгийн шаардлагыг бууруулах зэргээр нөхцөлөө сулруулжээ (Зураг 6).

Зураг 6. ААН-ийн зээлийн нөхцөлүүд

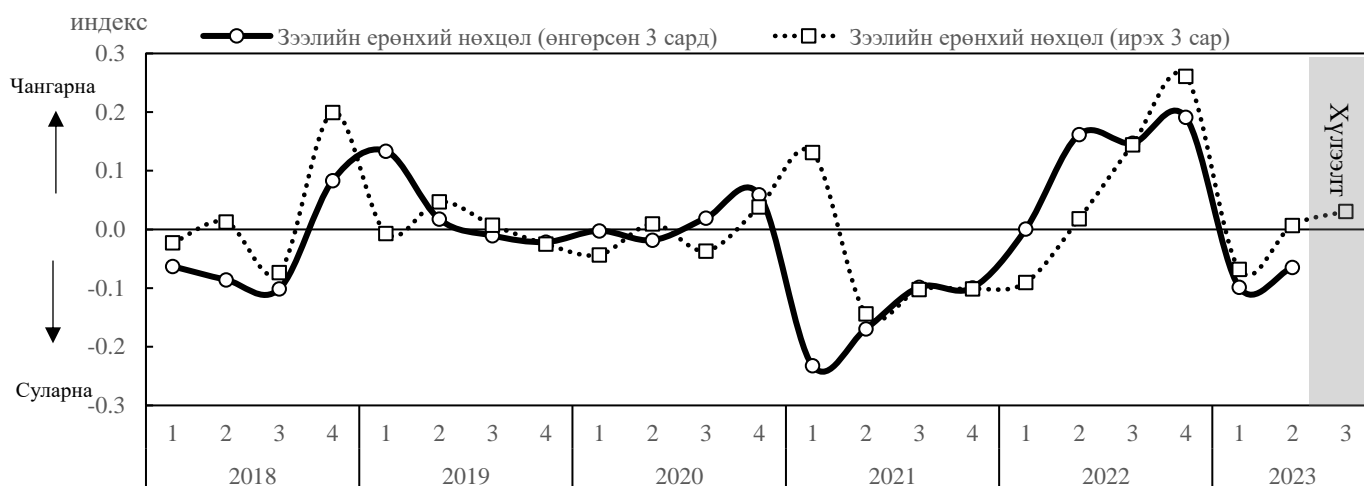
- Хүснэгт 4-т банкуудаас ААН-д тухайн улиралд олгосон зээлийн жигнэсэн дундаж хүү (ЖДХүү) болон жигнэсэн дундаж хугацаа (ЖДХугацаа)-г түүвэр судалгааны үр дүнд гарсан зээлийн хүү ба хугацааны индекстэй харьцуулан эдийн засгийн салбаруудаар харуулав. 2023 оны II улиралд уул уурхай, боловсруулах үйлдвэр болон худалдаа, үйлчилгээний салбарт олгосон зээлийн ЖДХүү өмнөх улирлаас өссөн бөгөөд энэ нь түүвэр судалгааны үр дүнтэй нийцтэй гарсан байна. Харин барилгын салбарын хувьд эсрэг үр дүн гарчээ. Нийт салбаруудад олгосон зээлийн ЖДХугацаа өссөн бол түүвэр судалгаагаар банкууд дийлэнх салбаруудад олгосон зээлийн хугацаанд өөрчлөлт оруулаагүй гэж хариулсан байна.

Хүснэгт 4. ААН-д олгосон зээлийн жигнэсэн дундаж хүү болон хугацаа, салбараар						
Зээлийн нөхцөлүүд	Хугацаа	Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай	Боловсруулах үйлдвэр	Барилга	Худалдаа, үйлчилгээ
Банкуудын зээлийн ЖДХүү (хувь)	- 2023.I улирал	18.0	15.2	13.0	18.4	17.5
	- 2023.II улирал	10.2	15.6	16.2	16.9	18.0
	- Өөрчлөлт	<u>-8.6</u>	<u>+0.4</u>	<u>+3.1</u>	<u>-1.5</u>	<u>+0.5</u>
Зээлийн хүү (судалгааны үр дүн)	2023.II улирал	0	0.27	0.15	0.16	0.12
Банкуудын зээлийн ЖДХугацаа (сар)	- 2023.I улирал	28.2	13.3	28.1	22.2	38.4
	- 2023.II улирал	39.1	17.9	41.6	35.4	42.7
	- Өөрчлөлт	<u>+10.9</u>	<u>+4.6</u>	<u>+13.5</u>	<u>+13.2</u>	<u>+4.4</u>
Зээлийн хугацаа (судалгааны үр дүн)	2023.II улирал	0	0.04	0	0	0

2.2 Иргэдийн зээлийн нөхцөл

- Банкууд иргэдийн зээлийн нөхцөлөө 2021 оны I улирлаас эхлэн сулруулж байсан бол 2022 оны II улирлаас эхлэн чангаруулж эхэлсэн байна. Харин 2023 оны II улиралд банкууд иргэдийн зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг сулруулжээ. Ирэх улиралд банкууд иргэдийн зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг чангаруулах төлөвтэй байна (Зураг 7).

Зураг 7. Иргэдийн зээлийн ерөнхий нөхцөл ба хүлээлт

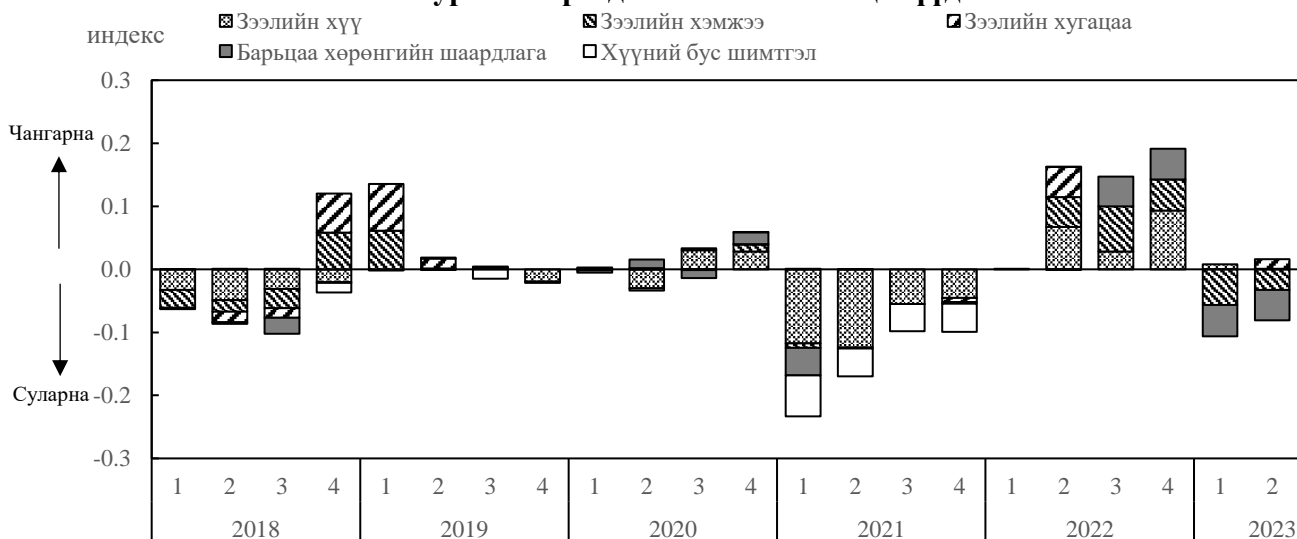
- Банкууд 2022 оны I улиралд бүх төрлийн зээлийн нөхцөлийг бага зэрэг сулруулсан бол 2023 оны II улиралд тэтгэврийн зээлээс бусад төрлийн зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг сулруулжээ (Хүснэгт 5).

Хүснэгт 5. Иргэдийн зээлийн ерөнхий нөхцөл, зээлийн төрлөөр

Хугацаа	Нийт зээл	Цалингийн зээл	Тэтгэврийн зээл	Хэрэглээний зээл	Бизнесийн зээл	Малчны зээл	Автомашинны зээл
2023.I улирлын үр дүн	-0.10	-0.06	-0.16	-0.11	-0.11	-0.16	-0.04
2023.II улирлын үр дүн	-0.06	-0.09	0.04	-0.12	-0.25	-0.20	-0.26

- 2023 оны II улиралд банкууд иргэдэд олгох зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлэх болон барьцаа хөрөнгийн шаардлагыг бууруулах зэргээр иргэдийн зээлийн нөхцөлийг сулруулсан байна (Зураг 8).

Зураг 8. Иргэдийн зээлийн нөхцөлүүд

- Хүснэгт 6-д банкуудаас иргэдэд тухайн улиралд олгосон зээлийн жигнэсэн дундаж хүү (ЖДХүү) болон жигнэсэн дундаж хугацаа (ЖДХугацаа)-г түүвэр судалгааны үр дүнд гарсан зээлийн хүү ба хугацааны индекстэй харьцуулан зээлийн төрлөөр харуулав. 2023 оны II улиралд бүх төрлийн зээлийн ЖДХүү өмнөх улирлаас төдийлөн өөрчлөгдөөгүй бөгөөд энэ нь түүвэр судалгааны үр дүнтэй ерөнхийдөө нийцтэй байна. Автомашинны зээлээс бусад төрлийн зээлийн ЖДХугацаа бага зэрэг нэмэгдсэн бол түүвэр судалгаагаар дийлэнх зээлүүдийн хугацааг хэвэндээ байсан гэж хариулжээ.

Хүснэгт 6. Иргэдэд олгосон зээлийн жигнэсэн дундаж хүү болон хугацаа, салбараар

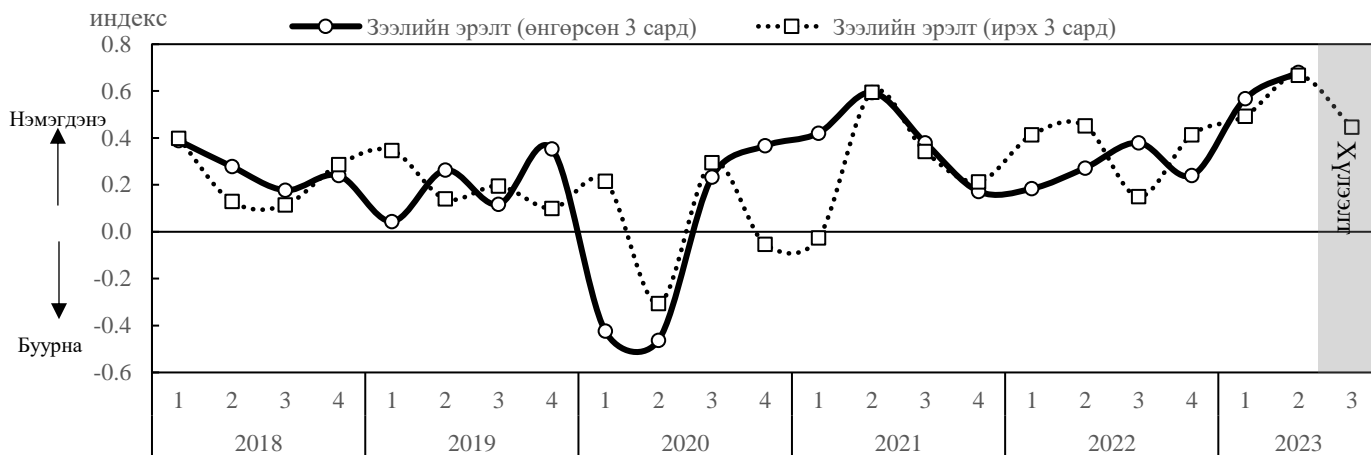
Зээлийн нөхцөлүүд	Хугацаа	Цалингийн зээл	Тэтгэврийн зээл	Хэрэглээний зээл	Малчны зээл	Автомашинны зээл
Банкуудын зээлийн ЖДХүү (хувь)	- 2023.I улирал	17.2	15.8	21.8	20.2	19.8
	- 2023.II улирал	17.4	16.1	22.1	20.0	19.3
	- Өөрчлөлт	<u>+0.2</u>	<u>+0.3</u>	<u>+0.3</u>	<u>-0.2</u>	<u>-0.5</u>
Зээлийн хүү (судалгааны үр дүн)	2023.II улирал	0	0	0	0	0
Банкуудын зээлийн ЖДХугацаа (сар)	- 2023.I улирал	28.4	13.6	31.6	23.0	32.3
	- 2023.II улирал	28.8	14.4	32.3	27.1	29.3
	- Өөрчлөлт	<u>+0.4</u>	<u>+0.8</u>	<u>+0.7</u>	<u>+4.1</u>	<u>-3.0</u>
Зээлийн хугацаа (судалгааны үр дүн)	2023.II улирал	0	0.1	0	0	0

Ш. Зээлийн эрэлт

3.1 Аж ахуйн нэгжийн зээлийн эрэлт

- ААН-ийн зээлийн эрэлт 2018 оноос хойш 2020 оны I болон II улирлаас бусад үед “нэмэгдэх” мужид байсан байна. 2023 оны II улиралд ААН-ийн зээлийн эрэлт нэлээд нэмэгдсэн нь өмнөх улирлын хүлээлттэй нийцтэй гарчээ. Ирэх улиралд ААН-ийн зээлийн эрэлт мөн нэмэгдэх төлөвтэй байна (Зураг 9).

Зураг 9. ААН-ийн зээлийн эрэлт ба хүлээлт

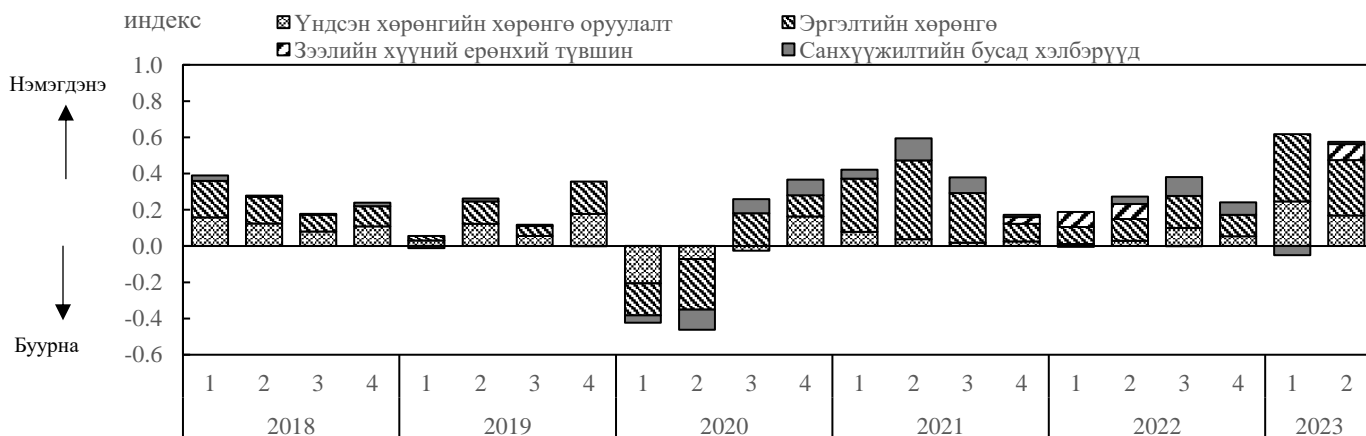
- 2023 оны II улиралд ихэнх салбаруудын зээлийн эрэлт өссөн нь өмнөх улирлын хүлээлттэй нийцтэй гарсан байна. Ялангуяа, ХАА болон худалдаа, үйлчилгээний салбарын зээлийн эрэлт бусад салбаруудтай харьцуулахад өндөр байжээ. 2023 оны III улиралд мөн дийлэнх салбаруудын зээлийн эрэлт нэмэгдэх төлөвтэй байна (Хүснэгт 7).

Хүснэгт 7. ААН-ийн зээлийн эрэлт, салбараар

Хугацаа	Нийт зээл	Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай	Боловсруулах үйлдвэр	Барилга	Худалдаа, үйлчилгээ
2023.II улирлын хүлээлт	0.67	0.69	0.16	0.42	0.29	0.68
2023.II улирлын үр дүн	0.68	0.74	0.24	0.46	0.28	0.66
2023.III улирлын хүлээлт	0.45	0.41	0.16	0.23	0.32	0.45

- 2023 оны II улиралд ААН-ийн зээлийн эрэлт нэмэгдэхэд эргэлтийн хөрөнгө болон үндсэн хөрөнгийн хөрөнгө оруулалтын зээлийн хүсэлт өссөн нь голлон нөлөөлжээ (Зураг 10).

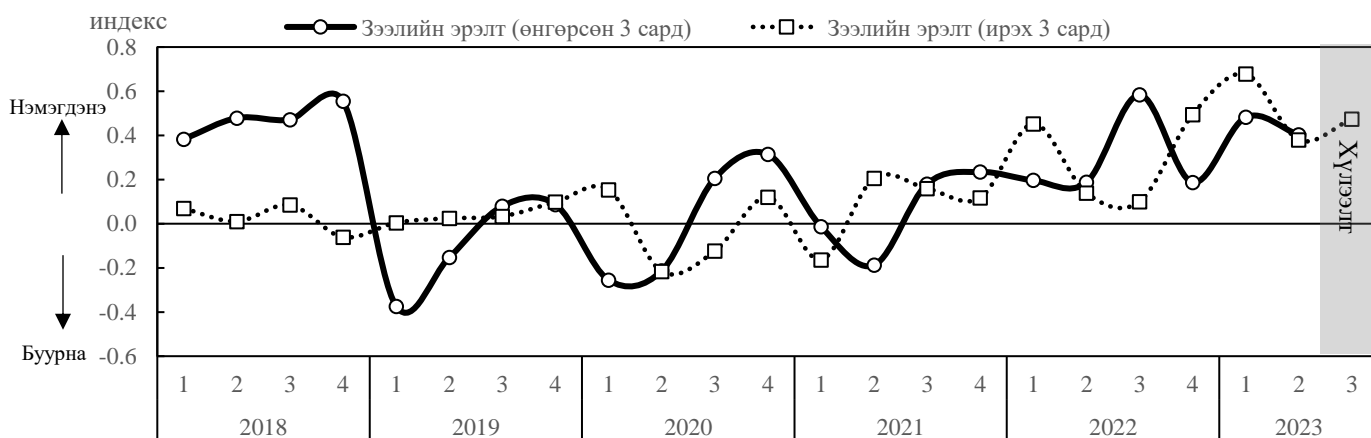
Зураг 10. ААН-ийн зээлийн эрэлтэд нөлөөлөгч хүчин зүйлс

3.2 Иргэдийн зээлийн эрэлт

- Иргэдийн зээлийн эрэлт 2018 оноос хойш нэлээд хэлбэлзэлтэй байсан бол 2021 оны III улирлаас хойш “нэмэгдэх” мужид байсаар байна. 2023 оны II улиралд иргэдийн зээлийн эрэлт бага зэрэг нэмэгдсэн нь өмнөх улирлын хүлээлттэй нийцтэй гарсан бөгөөд ирэх улиралд мөн нэмэгдэх хүлээлттэй байна (Зураг 11).

Зураг 11. Иргэдийн зээлийн эрэлт ба хүлээлт

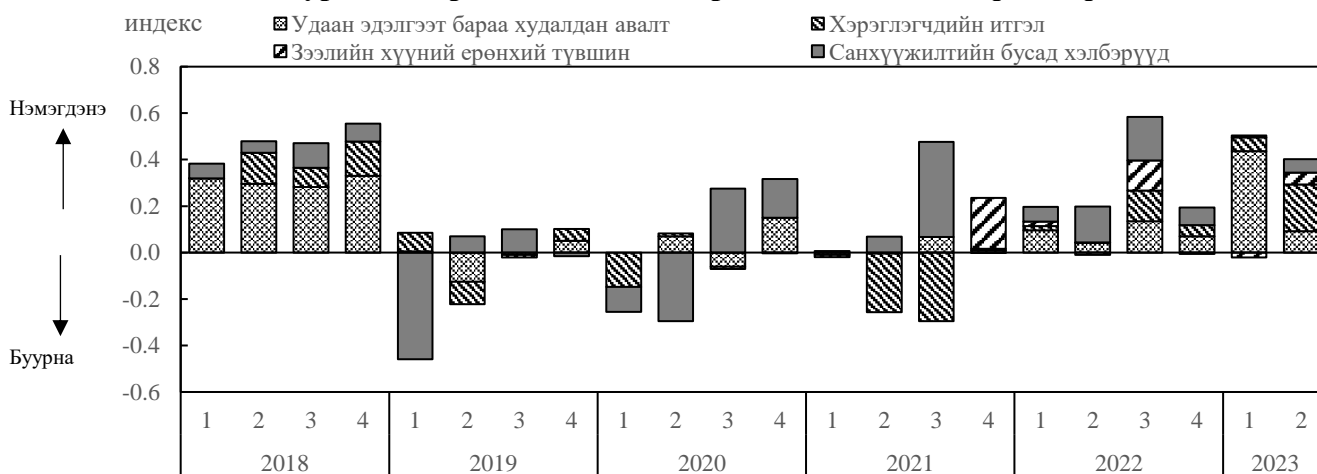
- 2023 оны II улиралд бүх төрлийн зээлийн эрэлт нэмэгдсэн бөгөөд энэ нь өмнөх улирлын хүлээлттэй нийцтэй гарсан байна. Ялангуяа малчны зээлийн эрэлт нэлээд өссөн байна. 2023 оны III улиралд мөн бүх төрлийн зээлийн эрэлт нэмэгдэх хүлээлттэй байна (Хүснэгт 8).

Хүснэгт 8. Иргэдийн зээлийн эрэлт, зээлийн төрлөөр

Хугацаа	Нийт зээл	Цалингийн зээл	Тэтгэврийн зээл	Хэрэглээний зээл	Бизнесийн зээл	Малчны зээл	Автомашинны зээл
2023.II улирлын хүлээлт	0.38	0.38	0.81	0.43	0.67	0.50	0.51
2023.II улирлын үр дүн	0.40	0.45	0.47	0.29	0.51	0.74	0.39
2023.III улирлын хүлээлт	0.47	0.43	0.52	0.64	0.41	0.26	0.50

- 2023 оны II улиралд иргэдийн зээлийн эрэлт нэмэгдэхэд эдийн засгийн нөхцөл байдлын талаарх хэрэглэгчдийн итгэл нэмэгдсэн нь голлох нөлөөг үзүүлжээ (Зураг 12).

Зураг 12. Иргэдийн зээлийн эрэлтэд нөлөөлөгч хүчин зүйлс

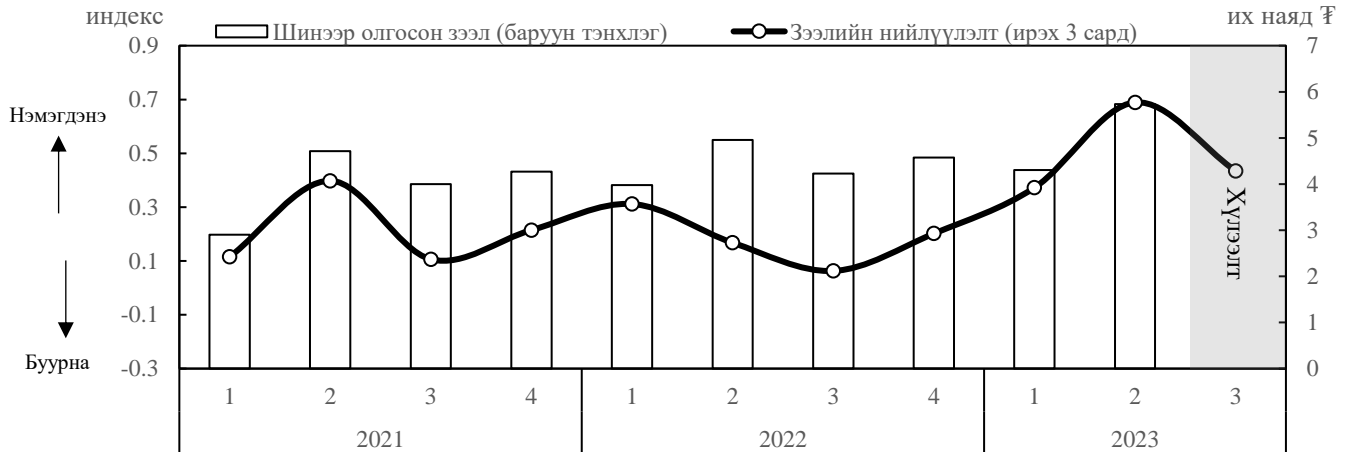

IV. Зээлийн нийлүүлэлт

4.1 Аж ахуйн нэгжийн зээлийн нийлүүлэлт

- Банкууд 2023 оны II улиралд ААН-д 5.7 их наяд төгрөгийн зээл шинээр олгосон нь өмнөх улирлаас 1.4 их наяд төгрөгөөр өссөн үзүүлэлт болсон бөгөөд энэ нь өмнөх улиралд ААН-ийн зээлийн нийлүүлэлтээ нэлээд нэмэгдүүлнэ гэсэн хүлээлттэй нийцтэй гарсан байна. Ирэх улиралд банкууд ААН-д олгох зээлийн нийлүүлэлтээ бага зэрэг нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна (Зураг 13).

Зураг 13. ААН-ийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөв ба шинээр олгосон зээл

- Банкууд 2023 оны III улиралд ихэнх салбаруудад олгох зээлийн нийлүүлэлтээ нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна (Хүснэгт 9).

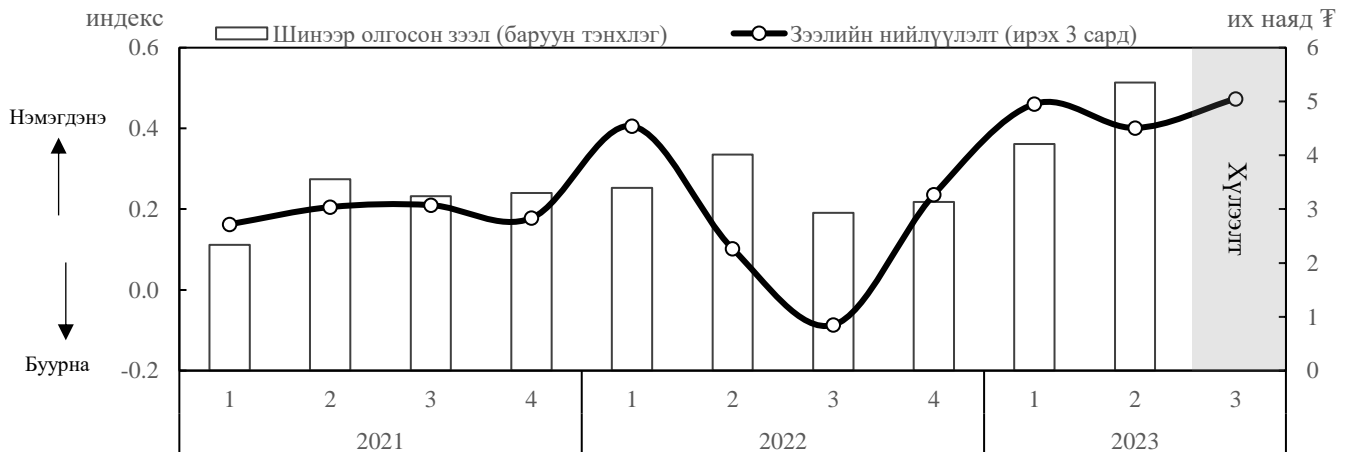
Хүснэгт 9. ААН-ийн зээлийн нийлүүлэлт, салбараар

Хугацаа	Нийт зээл	Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай	Боловсруулах үйлдвэр	Барилга	Худалдаа, үйлчилгээ
2023.II улирлын хүлээлт	0.69	0.76	0.16	0.46	0.32	0.69
2023.III улирлын хүлээлт	0.43	0.41	0.20	0.23	0.29	0.43

4.2 Иргэдийн зээлийн нийлүүлэлт

- Банкууд 2023 оны II улиралд иргэдэд 5.3 их наяд төгрөгийн зээл шинээр олгосон нь өмнөх улирлаас 1.1 их наяд төгрөгөөр өссөн үзүүлэлт болж, өмнөх улиралд иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтээ нэмэгдүүлнэ гэсэн хүлээлттэй нийцтэй гарсан байна. 2023 оны III улиралд банкууд иргэдэд олгох зээлийн нийлүүлэлтээ мөн нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна (Зураг 14).

Зураг 14. Иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөв ба шинээр олгосон зээл

- Банкууд 2023 оны III улиралд бүх төрлийн зээлийн нийлүүлэлтээ нэмэгдүүлэх хүлээлттэй байна. Ялангуяа цалингийн, тэтгэврийн, хэрэглээний болон автомашины зээлийн нийлүүлэлтээ нэлээд нэмэгдүүлэх хандлагатай байна (Хүснэгт 10).

Хүснэгт 10. Иргэдийн зээлийн нийлүүлэлт, зээлийн төрлөөр							
Хугацаа	Нийт зээл	Цалингийн зээл	Тэтгэврийн зээл	Хэрэглээний зээл	Бизнесийн зээл	Малчны зээл	Автомашины зээл
2023.II улирлын хүлээлт	0.40	0.77	-0.30	0.50	0.78	0.77	0.51
2023.III улирлын хүлээлт	0.47	0.54	0.52	0.72	0.41	0.26	0.52

Хавсралт 1. ААН болон иргэдийн зээлийн шалгуурт нөлөөлөгч хүчин зүйлс

Хүснэгт 11. ААН-ийн зээлийн шалгуурт нөлөөлөгч хүчин зүйлс, салбараар (2023.II улирал)						
Хүчин зүйлс	Нийт зээл	Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай	Боловсруулах үйлдвэр	Барилга	Худалдаа, үйлчилгээ
Эх үүсвэрийн зардал, боломж						
Эх үүсвэрийн өртөг	-0.09	-0.23	0.21	0	0.14	-0.06
Санхүүжилтийн боломж	-0.18	-0.27	0	-0.15	0	-0.18
Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар	-0.18	-0.27	0	-0.15	0	-0.18
Өрсөлдөөн						
Бусад банкуудын өрсөлдөөн	-0.24	-0.56	0	0	0	-0.52
Бусад санхүүгийн байгууллагын өрсөлдөөн	-0.24	-0.56	0	0	0	-0.41
Санхүүгийн захын өрсөлдөөн	-0.19	-0.28	0	-0.15	0	-0.18
Эдийн засгийн байдал						
Эдийн засгийн өсөлт	-0.09	-0.24	0.21	0	0.13	-0.07
Инфляци	-0.18	-0.27	0	-0.15	0	-0.18
Валютын ханш	-0.18	-0.27	0	-0.15	0	-0.18
Эрсдэл						
Тухайн салбарын төлөв байдал	-0.18	-0.59	0	-0.15	0	-0.36
Барьцаа хөрөнгийн эрсдэл	-0.18	-0.27	0	-0.15	0	-0.18
Банкны эрсдэл даах чадвар	-0.17	-0.24	0	-0.13	0	-0.16

Хүснэгт 12. Иргэдийн зээлийн шалгуурт нөлөөлөгч хүчин зүйлс, зээлийн төрлөөр (2023.II улирал)							
Хүчин зүйлс	Нийт зээл	Цалин-гийн зээл	Тэтгэв-рийн зээл	Хэрэглэ-ний зээл	Бизнес-ийн зээл	Малчны зээл	Автомашин-ны зээл
Эх үүсвэрийн зардал, боломж							
Эх үүсвэрийн өртөг	-0.24	-0.26	0	-0.12	0	0	0
Санхүүжилтийн боломж	0	0	0	-0.12	0	0	0
Өрсөлдөөн							
Бусад банкны өрсөлдөөн	-0.24	-0.26	0	-0.12	-0.27	-0.25	-0.32
Бусад санхүүгийн байгууллагын өрсөлдөөн	0	0	0	0	0	0	0
Эдийн засгийн байдал							
Эдийн засгийн өсөлт	-0.24	-0.22	0	-0.12	-0.27	-0.25	-0.21
Инфляци	-0.24	-0.21	0	-0.12	0	0	0
Валютын ханш	-0.24	-0.23	0	-0.12	0	0	0
Эрсдэл							
Төлбөрийн чадвар	-0.24	-0.26	0	-0.12	0	-0.25	-0.32
Барьцаа хөрөнгийн эрсдэл	-0.24	-0.23	0	-0.12	-0.27	-0.25	-0.21
Банкны эрсдэл даах чадвар	-0.48	-0.49	0	-0.23	-0.54	-0.51	-0.53

Хавсралт 2. ААН болон иргэдийн зээлийн эрэлтэд нөлөөлөгч хүчин зүйлс

Хүснэгт 13. ААН-ийн зээлийн эрэлтэд нөлөөлөгч хүчин зүйлс, салбараар (2023.II улирал)						
Хүчин зүйлс	Нийт зээл	ХАА	Уул уурхай	Боловсруулах үйлдвэр	Барилга	Худалдаа, үйлчилгээ
Санхүүжилтийн хэрэгцээ						
Үндсэн хөрөнгийн хөрөнгө оруулалт	0.36	0.38	0.21	0.26	0.30	0.41
Эргэлтийн хөрөнгө	0.64	0.73	0.57	0.58	0.68	0.63
Ажиллах хүчин болон тоног төхөөрөмж	0.21	0.58	0.16	0.31	0.39	0.19
Компанийн нэгдэл, бүтцийн өөрчлөлт	0	0	0	0	0	0
Зээлийн хүүний ерөнхий түвшин	0.18	0.28	0.06	0.15	0.19	0.18
Өрийн дахин санхүүжилт	0.18	0.28	0.06	0.15	0	0.18
Бусад санхүүжилтийн хэлбэрүүд						
Дотоод санхүүжилт	0.21	0.30	0.16	0.17	0.25	0.19
Бусад банкуудаас зээлэх	0.18	0.28	0.06	0.15	0.19	0.18
Бусад санхүүгийн байгууллагаас зээлэх	0.18	0.28	0.06	0.15	0.19	0.18
Үнэт цаас, хувьцаа гаргах	0	0	0	0	0	0
Гадаад зах зээлээс санхүүжилт татах	0	0	0	0	0	0

Хүснэгт 14. Иргэдийн зээлийн эрэлтэд нөлөөлөгч хүчин зүйлс, зээлийн төрлөөр (2023.II улирал)							
Хүчин зүйлс	Нийт зээл	Цалингийн зээл	Тэтгэврийн зээл	Хэрэглээний зээл	Бизнесийн зээл	Малчны зээл	Автомашинны зээл
Санхүүжилтийн хэрэгцээ							
Удаан эдэлгээтэй бараа худалдан авалт	0.25	0.06	0.02	0.20	0.28	0.25	0.46
Хэрэглэгчдийн итгэл	0.55	0.61	0.74	0.42	0.60	0.51	0.60
Зээлийн хүүний ерөнхий түвшин	0.14	0.14	0	0.18	0.08	0.25	0.16
Өрийн дахин санхүүжилт	0	0	0	0	0	0	0
Үнэт цаас худалдан авалт	0	0	0	0	0	0	0
Бусад санхүүжилтийн хэлбэрүүд							
Өрхийн хуримтлал	0	0	0	0	0	0	0
Бусад банкуудаас зээлэх	0.24	0.28	0.37	0.20	0.27	0.25	0.32
Санхүүжилтийн бусад эх үүсвэр	0.24	0.28	0.37	0.20	0.27	0.25	0.32